

آفتاب حقوقی

فصل جدید پاسخگویی قوه قضائیه به مردم

دکتر سیدعلی کاظمی:

- خاکریز مقدم در جنگ ترکیبی خبرنگاران هستند و حسن اعتماد بیشتر و حفظ سرمایه اجتماعی با کمک اصحاب رسانه تحقق پیدا می کند
- ارتباط قوی، دوجانبه و پویا قوه قضائیه با جامعه خبری کشور در راستای پاسخگویی به مطالبات مردم انجام می شود
- وعده سخنگوی قوه قضائیه از تشکیل جلسات غیررسمی با خبرنگاران جهت پیگیری مطالبات مردمی در دوره جدید مدیریتی قوه قضائیه

علی کاظمی سخنگوی قوه قضائیه در نشست خبری گفت: شما در جنگ شناختی و در جنگ رسانه ها، خاکریز مقدم هستید. امیدوارم بتوانیم پاسخگوی شما، که نمایندگان ملت در این جلسه و پیگیر مطالبات مردم هستید باشیم.

وی گفت: با مرکز رسانه قوه قضائیه در حال برنامه ریزی هستیم تا ان شاءالله مطالبات شما را در جلسات غیررسمی بتوانیم به نحو بهتری در دوره جدید مدیریتی قوه قضائیه انجام دهیم.

کاظمی اظهار کرد: تلاش همیشگی در قوه قضائیه بر این بوده است که ارتباط مناسبی با جامعه و افکار عمومی برقرار شود، اما نمی توان به آنچه در گذشته انجام شده بسنده کرد و باید این مسیر را با جدیت بیشتری ادامه داد.

سخنگوی قوه قضائیه گفت: هفته گذشته ریاست قوه قضائیه سفری فشرده و در عین حال دشوار به هند و اجلاس بریکس داشتند که بازتاب خبری و رسانه ای فوق العاده ای پیدا کرد، اما برخی نکات درباره این سفر نیازمند تبیین بیشتر است.

کاظمی با اشاره به اهداف و ابعاد مختلف این سفر اظهار کرد: این سفر، سفری انسانی، مملو از حکمت، عزت و تواضع و دارای اهداف چندگانه بود.

سخنگوی قوه قضائیه ادامه داد: در جریان این سفر، پنج دیدار با عالی ترین مقامات قضایی کشورهای هند، چین، روسیه، اندونزی و بلاروس انجام شد. همچنین دیدارهایی با علمای مسلمان و علمای سایر ادیان در هند برگزار شد. همان گونه که مستحضرید، هند کشوری سرشار از مذاهب، ادیان و فرق مختلف است و در این سفر دیدارهایی با پیروان ادیان و مذاهب مختلف از جمله هندوها، سیک ها و مسیحیان انجام شد.

کاظمی تصریح کرد: برگزاری جلسه با تجار ایرانی و هندی و همچنین حضور مردمی در نماز جمعه دهلی نو از دیگر برنامه های این سفر بود. مجموعه ای از دیدارها و نشست ها در جریان این سفر برگزار شد که حجم این ملاقات ها و دیدارها نسبت به مدت کوتاه سفر، به شدت بالا بود.

گزارش کامل در صفحه ۲

سفر رئیس قوه قضائیه به هند؛

نقطه عطف نقش آفرینی دستگاه

قضا در تحول نظم حقوقی بریکس

امیرحسین بهارلو

معاون حقوقی مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و

مشاوران خانواده قوه قضائیه

حقوقدان و وکیل دادگستری

سفر رئیس قوه قضائیه جمهوری اسلامی ایران به هند و حضور در نشست رؤسای دستگاه های قضایی کشورهای عضو بریکس را می توان فراتر از یک رویداد تشریفاتی یا صرفاً دیپلماتیک مورد توجه قرار داد.

در شرایطی که مناسبات بین المللی به تدریج از الگوهای سنتی قدرت فاصله گرفته و اقتصاد، تجارت، فناوری و حتی جرایم، بیش از هر زمان دیگری ماهیتی فرامرزی پیدا کرده اند، دستگاه های قضایی نیز دیگر نمی توانند نقش خود را صرفاً به اعمال صلاحیت در محدوده مرزهای ملی محدود سازند در چنین شرایطی، دیپلماسی قضایی می تواند در کنار دیپلماسی سیاسی و اقتصادی، زمینه توسعه معاضدت قضایی، حل اختلافات، حمایت از حقوق اتباع و فعالان اقتصادی و ایجاد ارتباط مؤثر میان نظام های قضایی کشورها را فراهم کند.

یکی از مهم ترین الزامات توسعه روابط اقتصادی میان کشورها، وجود امنیت حقوقی است. فعال اقتصادی در یک رابطه تجاری فرامرزی باید بداند در صورت نقض قرارداد یا بروز اختلاف، چه مرجعی صلاحیت رسیدگی دارد؟ قانون حاکم چیست؟ چگونه می توان ادله موجود در کشور دیگر را تحصیل کرد؟ و آیا حکم دادگاه یا رأی داور صادر شده در یک کشور، در کشور دیگر قابل شناسایی و اجرا خواهد بود یا خیر؟ از این جهت، همکاری قضایی را نمی توان موضوعی جدا از توسعه تجارت دانست. دیپلماسی اقتصادی می تواند زمینه انعقاد قرارداد و افزایش سرمایه گذاری را فراهم کند، اما استمرار این روابط نیازمند سازوکارهای حقوقی قابل اعتماد برای حل اختلاف و اجرای حقوق طرفین است.

این موضوع در مورد بریکس اهمیت بیشتری دارد؛ زیرا کشورهای عضو دارای نظام ها و سنت های حقوقی متفاوتی هستند. این تفاوت ها می تواند در موضوعاتی مانند صلاحیت قضایی، ابلاغ اسناد، تحصیل دلیل، شناسایی احکام و اجرای آرای داورى مشکلاتی ایجاد کند. بنابراین، یکی از ظرفیت های قابل توجه بریکس، ایجاد مسیرهای روشن تر و سریع تر برای همکاری میان دستگاه های قضایی اعضاست. این امر لزوماً به معنای تشکیل یک نظام قضایی واحد یا ایجاد دادگاه فراملی نیست. در شرایط کنونی، ایجاد یک شبکه منظم همکاری قضایی، تبادل تجربه، ارتباط مستقیم تر میان مراجع مسئول معاضدت و نزدیک کردن برخی رویه های اجرایی، هم عملی تر و هم مؤثرتر خواهد بود.

در حوزه تجارت نیز داورى و میانجی گری می تواند به یکی از محورهای مهم همکاری اعضای بریکس تبدیل شود. با افزایش روابط اقتصادی میان کشورهای عضو، موضوع شناسایی و اجرای آرای داورى اهمیت بیشتری پیدا می کند. در این زمینه ضرورتی ندارد بریکس ساختاری کاملاً جدا از نظام حقوقی بین المللی موجود ایجاد کند. بخش قابل توجهی از کشورهای عضو در معاهدات شناخته شده بین المللی در حوزه داورى حضور دارند و می توان از ظرفیت بریکس برای کاهش موانع اجرایی، هماهنگ تر شدن رویه ها و تقویت مراکز داورى و میانجی گری در کشورهای عضو استفاده کرد.

ادامه گزارش در صفحه ۳

اولین نشست خبری سخنگوی قوه قضائیه

فصل جدید پاسخگویی قوه قضائیه به مردم

دکتر سید علی کاظمی:

- **خاکریز مقدم در جنگ تر کیبی خبر نگاران هستند و حسن اعتماد بیشتر و حفظ سرمایه اجتماعی با کمک اصحاب رسانه تحقق پیدامی کند**
- **ارتباط قوی، دوجانبه و پویا قوه قضائیه با جامعه خبری کشور در راستای پاسخگویی به مطالبات مردم انجام می شود**
- **وعده سخنگوی قوه قضائیه از تشکیل جلسات غیر رسمی با خبر نگاران جهت پیگیری مطالبات مردمی در دوره جدید مدیریتی قوه قضائیه**

پیگیری موضوع است و همکاران ما در این راستا اقدامات لازم را انجام می دهند.

پیگیری ترک فعل های دستگاه ها جهت صدور مجوز کسب و کارها

سخنگوی قوه قضائیه در پاسخ به پرسشی درباره اعلام رئیس مرکز ملی بهبود محیط کسب و کار مبنی بر تأخیر یا صادر نشدن حدود ۱۰۷ هزار مجوز کسب و کار و اینکه آیا قوه قضائیه به موضوع ترک فعل دستگاه ها در این زمینه ورود کرده است، گفت: قوه قضائیه از ابتدای راه اندازی درگاه ملی مجوزهای کسب و کار، پیگیری های مؤثر و جدی در این زمینه داشته است.

وی با اشاره به اهمیت راه اندازی درگاه ملی مجوزها در بهبود فضای کسب و کار و ارتقای امنیت اقتصادی مردم افزود: یکی از اقدامات مهمی که در کشور انجام شده، ایجاد درگاه ملی برای صدور مجوزهای کسب و کار بوده است. مجوزها اعم از تأییدمحور و ثبت محور، در این درگاه قرار گرفته اند و مرکز ملی بهبود محیط کسب و کار نیز متولی پیگیری این موضوع است.

سخنگوی قوه قضائیه ادامه داد: قوه قضائیه با پیگیری های سازمان بازرسی کل کشور، زمینه ای را فراهم کرده است که اکنون بیش از ۹۰ درصد مجوزها از طریق درگاه ملی صادر یا فرایند صدور آنها انجام می شود.

وی با ارائه آماری از وضعیت اتصال دستگاه ها به این درگاه گفت: تاکنون ۴۸۹۲ مجوز در هیئت مقررات زدایی صادر شده که این مجوزها باید در درگاه انجام شود که از این تعداد، ۴۶۳۴ مجوز، معادل حدود ۹۵ درصد، از طریق درگاه ملی مجوزها در حال انجام است.

وی در ادامه درباره تأخیر دستگاه ها در صدور مجوزها اظهار کرد: موضوع دیگری که مورد پیگیری قوه قضائیه است، تأخیر بیش از مهلت قانونی در پاسخگویی و صدور مجوزهاست. در قانون اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در ماده ۷ و ۴۵، در این خصوص جرم انگاری نیز صورت گرفته و اخلاص در این فرایند به عنوان جرم مورد توجه قرار گرفته و برای آن مجازات پیش بینی شده است.

کاظمی افزود: چنانچه مسئولان دولتی به صورت عمدی یا در نتیجه تقصیر، مرتکب تخلف در این زمینه شوند، قانون رسیدگی به تخلفات اداری نیز یکی دیگر از چارچوب های قانونی برای

علی کاظمی سخنگوی قوه قضائیه در نشست خبری گفت: شما در جنگ شناختی و در جنگ رسانه ها، خاکریز مقدم هستید. امیدوارم بتوانیم پاسخگوی شما، که نمایندگان ملت در این جلسه و پیگیر مطالبات مردم هستید باشیم.

وی گفت: با مرکز رسانه قوه قضائیه در حال برنامه ریزی هستیم تا ان شاء الله مطالبات شما را در جلسات غیر رسمی بتوانیم به نحو بهتری در دوره جدید مدیریتی قوه قضائیه انجام دهیم.

کاظمی اظهار کرد: تلاش همیشگی در قوه قضائیه بر این بوده است که ارتباط مناسبی با جامعه و افکار عمومی برقرار شود، اما نمی توان به آنچه در گذشته انجام شده بسنده کرد و باید این مسیر را با جدیت بیشتری ادامه داد.

سخنگوی قوه قضائیه گفت: هفته گذشته ریاست قوه قضائیه سفری فشرده و در عین حال دشوار به هند و اجلاس بریکس داشتند که بازتاب خبری و رسانه ای فوق العاده ای پیدا کرد، اما برخی نکات درباره این سفر نیازمند تبیین بیشتر است.

کاظمی با اشاره به اهداف و ابعاد مختلف این سفر اظهار کرد: این سفر، سفری انسانی، مملو از حکمت، عزت و تواضع و دارای اهداف چندگانه بود.

سخنگوی قوه قضائیه ادامه داد: در جریان این سفر، پنج دیدار با عالی ترین مقامات قضایی کشورهای هند، چین، روسیه، اندونزی و بلاروس انجام شد. همچنین دیدارهایی با علمای مسلمان و علمای سایر ادیان در هند برگزار شد. همان گونه که مستحضرید، هند کشوری سرشار از مذاهب، ادیان و فرق مختلف است و در این سفر دیدارهایی با پیروان ادیان و مذاهب مختلف از جمله هندوها، سیک ها و مسیحیان انجام شد.

کاظمی تصریح کرد: برگزاری جلسه با تجار ایرانی و هندی و همچنین حضور مردمی در نماز جمعه دهلی نو از دیگر برنامه های این سفر بود. مجموعه ای از دیدارها و نشست ها در جریان این سفر برگزار شد که حجم این ملاقات ها و دیدارها نسبت به مدت کوتاه سفر، به شدت بالا بود.

وی بیان کرد: در اجلاس های رسمی، ریاست قوه قضائیه صدای ملت غیور، مجاهد و همیشه در صحنه ایران بود و همچنین مظلومیت شهدای کشورمان را به گوش مقامات رسمی و مسئولان و سیستم های قضایی کشورهای حاضر رساندند.

سخنگوی قوه قضائیه گفت: آنچه در این جلسات مطرح شد، تأیید و تحسین مقاومت شگرف ملت ایران در برابر قدرت پوشالی زمانه و در کنار آن، ابراز احساس همدردی با قربانیان و خانواده های قربانیان بود.

کاظمی افزود: در کنار این موضوعات، در اجلاس ها بحث ایجاد زیرساخت های حقوقی جدید و تأسیسات حقوقی نوین مطرح شد که می تواند به توسعه کشورهای عضو بریکس و ارتقای پیشرفت در این کشورها منجر شود.

سخنگوی قوه قضائیه با اشاره به اهمیت موضوع دیپلماسی قضایی اظهار کرد: موضوع دیپلماسی قضایی شاید پیش از این در قوه قضائیه کمتر مورد توجه بوده است، اما این سفر طلیعه و نقطه عطفی برای بحث دیپلماسی قضایی است. در قانون برنامه هفتم به قوه قضائیه تأکید و تکلیف شده است که دیپلماسی قضایی را حتماً جدی بگیرد.

کاظمی ادامه داد: البته این موضوع تحت عنوان «دیپلماسی قضایی» در قانون نیامده است بلکه مقرر شده قوه قضائیه در تشخیص خود در حوزه حقوق بشر، پیگیری حقوق ملت و موضوعات مشابه ابتکاراتی داشته باشد و اقدامات لازم را انجام دهد.

رسیدگی به پرونده خائنین و وطن فروشان

سخنگوی قوه قضائیه با اشاره به اقدامات دستگاه قضایی در برخورد با افراد خائن و وطن فروش در جریان جنگ و پس از آتش بس گفت: قوه قضائیه از همان ابتدا به صورت قاطعانه و جدی وارد این موضوع شد و در خصوص افرادی که به کشور خیانت کرده اند، پرونده های قضایی تشکیل داد.

کاظمی در پاسخ به سوالی درباره میزان اموال توقیف شده افراد خائن و محل مصرف این اموال، اظهار کرد: در این خصوص پرونده های متعددی تشکیل شده و در برخی پرونده ها کیفرخواست صادر شده، حکم صادر شده و پرونده ها به نتیجه رسیده است. اموالی نیز توقیف شده، تضمین هایی اخذ شده و اقدامات دیگری نیز صورت گرفته است.

وی در پاسخ به سوالی درباره رفع توقیف برخی اموال نیز گفت: بله، قوه قضائیه تمام تلاش خود را دارد که در کنار برخورد قاطعانه با افراد خائن و وطن فروش، موازین دادرسی عادلانه نیز به طور کامل رعایت شود.

سخنگوی قوه قضائیه تصریح کرد: برخی افراد مراجعه می کنند و دلایلی ارائه می دهند که از نظر قضات قابل قبول است؛ از جمله اینکه سوءنیتی نداشته اند یا اقداماتی با درجات خفیف تر انجام داده اند و در حد هواداری یا حمایت های حداقلی مرتکب اقداماتی شده اند.

وی درباره نحوه مصرف اموال توقیف شده نیز گفت: طبیعتاً این اموال به ملت ایران بازمی گردد و متعلق به مردم ایران است و قوه قضائیه پیگیری خواهد کرد که این اموال برای جبران خسارت بزه دیدگان صرف شود.

رصد و پایش مستمر وضعیت زندانیان بدهکار مالی

کاظمی با اشاره به تأکید رئیس قوه قضائیه بر تعیین تکلیف وضعیت محکومان مالی اظهار کرد: در بیانات سال ۱۴۰۳ ریاست قوه قضائیه بر این موضوع تأکید شد که باید برای افراد بدهکار مالی و محکومان مالی تدبیری اندیشیده شود تا این افراد نجات

سفر رئیس قوه قضاییه به هند؛

نقطه عطف نقش آفرینی دستگاه قضا

در تحول نظم حقوقی بریکس

امیرحسین بهارلو
معاون حقوقی مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه
حقوقدان و وکیل دادگستری

ادامه از صفحه اول:

از همین زاویه می‌توان به بحث کاهش وابستگی به سازوکارهای حقوقی و قضایی مستقر در کشورهای غربی نیز نگاه کرد. البته که کاهش وابستگی نباید به معنای کنار گذاشتن حقوق بین‌الملل یا ایجاد نظامی بسته و جداگانه تلقی شود. مسئله اصلی، افزایش قدرت انتخاب کشورهای عضو و فعالان اقتصادی آنها و همچنین افزایش سهم این کشورها در شکل‌دهی به قواعد و رویه‌های حقوقی بین‌المللی است. هر اندازه کشورهای بریکس بتوانند نهادهای داوری معتبرتر، سازوکارهای میانجی‌گری کارآمدتر و همکاری قضایی سریع‌تری ایجاد کنند، فعالان اقتصادی آنها نیز گزینه‌های بیشتری برای حل اختلافات خود خواهند داشت. استقلال حقوقی، بیش از آنکه در نفی ساختارهای موجود معنا پیدا کند، در افزایش قدرت انتخاب و قدرت قاعده‌سازی نمود می‌یابد.

در این میان، روابط ایران و هند از ظرفیت ویژه‌ای برخوردار است. دو کشور در حوزه‌های مختلف حقوقی و قضایی دارای سابقه همکاری و اسناد دوجانبه هستند و در زمینه استرداد مجرمان، معاضدت قضایی در امور کیفری و همچنین معاضدت قضایی در امور مدنی

پیدا کنند و تا حد امکان در زندان نمانند.

وی افزود: موضوع محکومان مالی پیچیدگی‌های خاص خود را دارد و در واقع با تلاقی چند چالش مواجه هستیم؛ از یک سو طلبکاری وجود دارد که متضرر شده، در یک فرآیند قانونی به رأی رسیده و طبیعتاً می‌خواهد از رأی صادرشده بهره‌برداری کند و حکم اجرا شود. از سوی دیگر، با افرادی مواجه هستیم که به هر دلیل دچار گرفتاری مالی شده و نتوانسته‌اند تعهدات خود را انجام دهند. در کنار این افراد نیز گروهی وجود دارند که اصطلاحاً «ممتنع» هستند؛ یعنی توانایی مالی دارند، اما اموال خود را مخفی کرده یا از اجرای حکم خودداری می‌کنند.

سخنگوی قوه قضاییه ادامه داد: همین مسئله موجب شده موضوع از پیچیدگی خاصی برخوردار باشد. دستگاه قضایی از یک طرف تلاش می‌کند با رویکرد عدالت ترمیمی، صلح و سازش و همچنین استفاده از ظرفیت مددکاری، زمینه جلب رضایت افرادی را که در این پرونده‌ها متضرر شده‌اند، فراهم کند تا ضمن احقاق حق آنان، افرادی که واقعاً توانایی پرداخت ندارند نیز بتوانند از زندان آزاد شوند.

سخنگوی قوه قضاییه با اشاره به الزامات قانونی مربوط به شفافیت فعالیت‌های خیریه اظهار کرد: با توجه به اینکه در آیین‌نامه مبارزه با پولشویی که سال گذشته به تأیید رئیس قوه قضاییه رسید، بر انجام فعالیت‌های اجتماعی، خیریه‌ای و اقدامات مشابه در بسترهای شفاف تأکید شده است، این سامانه طراحی شده است.

قوه قضاییه نظرات کارشناسی خود درباره طرح مقابله با نفوذ را به مجلس ارائه می‌کند

سخنگوی قوه قضاییه در پاسخ به پرسشی درباره طرح مقابله با نفوذ سرویس‌های اطلاعاتی و دولت‌ها که در مجلس شورای اسلامی مطرح است و مواضع دستگاه قضایی نسبت به این طرح، اظهار کرد: مسئله نفوذ یکی از مسائلی است که کشور ما با آن مواجه است و با استقلال حاکمیت، امنیت ملی و منافع ملی کشور سروکار دارد و آنها را تهدید می‌کند. امروزه شاید بسیاری از روش‌ها و اشکال کلاسیک جاسوسی به معنای قدیمی دیگر مورد استفاده قرار نگیرد و یا اگر از آنها استفاده می‌شود در کنار آنها در حجم زیادی از روش‌های نفوذ استفاده شود.

کاظمی گفت: هشدارهای لازم در این خصوص توسط رهبر شهید انقلاب داده شده بود و مصادیقی نیز در ساختارها و دستگاه‌های مختلف مورد بررسی قرار گرفته و به نتیجه رسیده است. آنچه مسلم است برای حفظ استقلال حاکمیت، امنیت و منافع ملی

و تجاری، بسترهای حقوقی قابل استفاده‌ای وجود دارد. از این رو، توسعه همکاری قضایی میان ایران و هند لزوماً نیازمند آغاز از نقطه صفر نیست؛ بلکه بخش مهمی از کار می‌تواند بر فعال کردن ظرفیت توافقات موجود و برطرف کردن موانع اجرایی آنها متمرکز شود. تسریع در پاسخ به درخواست‌های معاضدت قضایی، ایجاد ارتباط منظم میان مراجع مسئول دو کشور، همکاری در حوزه اجرای آرای قضایی و داوری و تبادل تجربه در زمینه فناوری‌های نوین قضایی، می‌تواند از موضوعات قابل طرح در دیدارهای دوجانبه باشد. اهمیت این همکاری زمانی بیشتر مشخص می‌شود که روابط اقتصادی ایران و هند و طرح‌هایی مانند بندر چابهار مورد توجه قرار گیرد. توسعه تجارت، ترانزیت و سرمایه‌گذاری به همان اندازه که به زیرساخت اقتصادی نیاز دارد، محتاج زیرساخت حقوقی و قضایی نیز هست.

حوزه دیگر همکاری کشورهای عضو بریکس، مقابله با جرایم فرامرزی است. جرایمی مانند پول‌شویی، جرایم سازمان‌یافته اقتصادی، جرایم سایبری، کلاهبرداری‌های فرامرزی و انتقال عواید حاصل از جرم، در محدوده یک کشور باقی نمی‌مانند. ممکن است مرتکب در یک کشور حضور داشته باشد، اموال او در کشور دیگری قرار گرفته باشد و ادله جرم نیز در حوزه قضایی کشور سومی نگهداری شود. در چنین شرایطی، هیچ دستگاه قضایی بدون همکاری سایر کشورها قادر به تعقیب مؤثر، تحصیل ادله و استرداد اموال ناشی از جرم نخواهد بود. بریکس می‌تواند بستر مناسبی برای تقویت معاضدت قضایی، تبادل اطلاعات، استرداد مجرمان و همکاری در شناسایی و توقیف دارایی‌های ناشی از جرم فراهم کند. موضوع تحریم‌ها و اقدامات قهری یکجانبه نیز از منظر حقوقی قابل توجه است. آثار این اقدامات تنها به کاهش تجارت یا دشواری نقل‌وانتقال مالی محدود نمی‌شود و ممکن است اجرای قراردادهای وصول مطالبات، دسترسی اشخاص به دارایی‌های خود و حتی

کشور، ضروری است که با نفوذ و مصادیق نفوذ برخوردهای جدی صورت بگیرد.

انتقال اموال با هدف فرار از پرداخت دین

سخنگوی قوه قضاییه در پاسخ به سوالی در مورد اقدامات دستگاه قضایی در مورد موضوع انتقال اموال با هدف فرار از پرداخت دین گفت: معامله به قصد فرار از دین، مطابق ماده ۲۱ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی، جرم محسوب می‌شود و قوه قضاییه و مراجع قضایی کشور با این موضوع برخورد قانونی خواهند داشت.

وی افزود: در صورتی که فردی با هدف فرار از پرداخت دین، اموال خود را به بستگان یا سایر اشخاص منتقل کند، این اقدام قابل پیگیری قضایی است و روند رسیدگی به این موارد به‌صورت مستمر در کشور انجام می‌شود.

سخنگوی قوه قضاییه با اشاره به رویکردهای جدید در قوه قضاییه اظهار کرد: رهیافت جدید قوه قضاییه در این حوزه، استفاده از ظرفیت سامانه‌های هوشمند و اطلاعات ثبتی است. در این زمینه سامانه‌های مناسبی طراحی شده و از جمله در سامانه سهام، وضعیت نقل‌وانتقالات اموال به‌صورت دقیق قابل مشاهده است. وی ادامه داد: قضات می‌توانند با مراجعه به اطلاعات موجود در سامانه سهام، وضعیت نقل‌وانتقال اموال را بررسی کرده و بر اساس اطلاعات دقیق‌تر، تصمیمات قضایی لازم را اتخاذ کنند و دیگر مثل گذشته نیست.

کاظمی با هشدار به بدهکاران تأکید کرد: قوه قضاییه در زمینه ادای مطالبات مردم جدی است، لازم است بدهکاران نسبت به پرداخت دیون خود و ادای مطالبات طلبکاران اقدام کنند.

پیشنهاد حذف محدودیت انتخاب وکیل در تبصره ماده ۴۸ را به مجلس

کاظمی در پاسخ به پرسشی درباره روند رسیدگی به پرونده‌های اخیر و برخی ادعاها درباره محدودیت دسترسی متهمان به وکیل اظهار کرد: قوه قضاییه باید تلاش کند در شرایط مختلفی که پیش می‌آید روند رسیدگی عادلانه و کاملاً با رعایت قوانین، مقررات و حقوق افراد مختلف و مسائل جامعه انجام شود چرا که در این موضوع با مصلحت جامعه و حقوق افراد مواجه هستیم. قوه قضاییه در این قضیه همیشه مصمم بوده و بر رعایت حقوق متهمان تأکید داشته است. تأکیدات ریاست قوه قضاییه در جلسات مختلف را نیز بارها شنیده‌اید که به صورت مستمر بر

اجرای احکام و آرای داوری را تحت تأثیر قرار دهد. یکی از کارکردهای دیپلماسی قضایی می‌تواند بررسی این آثار و تبدیل مسئله تحریم از یک موضوع صرفاً سیاسی به بحثی حقوقی درباره حقوق اشخاص، قراردادهای، تعهدات و آثار برون‌سرزمینی اقدامات یکجانبه باشد.

با این همه، در ارزیابی ظرفیت بریکس نباید دچار اغراق شد. بریکس در حال حاضر یک اتحادیه حقوقی یا قضایی نیست و ظرفیت اصلی آن در ایجاد گفت‌وگو، هماهنگی، تبادل تجربه و شکل‌دهی تدریجی به ابتکارات مشترک میان اعضاست. همین ظرفیت، در صورت بهره‌برداری درست، می‌تواند به افزایش نقش کشورهای عضو در شکل‌گیری قواعد و سازوکارهای حقوقی بین‌المللی منجر شود. در نهایت، جایگاه ایران در بریکس نیز صرفاً با حضور در اجلاس‌ها یا افزایش حجم تجارت تقویت نمی‌شود. اثرگذاری پایدار زمانی شکل می‌گیرد که کشور بتواند علاوه بر مشارکت در گفت‌وگوها، در ارائه پیشنهاد، طراحی سازوکار و شکل‌دهی قواعد نیز نقش داشته باشد. قوه قضاییه جمهوری اسلامی ایران می‌تواند در حوزه‌هایی مانند معاضدت قضایی، اجرای آرای داوری، مقابله با جرایم اقتصادی و سایبری، فناوری قضایی و حمایت حقوقی از تجارت، ابتکارات مشخصی را در چارچوب بریکس مطرح کند.

از این جهت، حضور رئیس قوه قضاییه در اجلاس دهلی را می‌توان فرصتی برای تقویت دیپلماسی قضایی جمهوری اسلامی ایران دانست. بریکس برای آنکه بتواند به یکی از سازوکارهای مؤثر در نظم جهانی در حال تحول تبدیل شود، در کنار همکاری سیاسی و اقتصادی به زیرساخت حقوقی و قضایی قابل اعتماد نیز نیاز دارد. تجارت بدون امکان مؤثر حل اختلاف، سرمایه‌گذاری بدون حمایت قضایی و همکاری اقتصادی بدون قابلیت اجرای حقوق، از پایداری لازم برخوردار نخواهد بود. به بیان دیگر، چندجانبه‌گرایی اقتصادی زمانی کامل می‌شود که از پشتوانه حقوقی و قضایی متناسب نیز برخوردار باشد.

رعایت حقوق متهم در این موارد تأکید داشته‌اند.

سخنگوی قوه قضاییه با اشاره به پرونده‌هایی که در دادگستری‌های مختلف تشکیل و بعضاً به صورت فوق‌العاده در دادگاه‌های ویژه مورد رسیدگی قرار گرفته یا در حال رسیدگی است، گفت: افرادی که در این پرونده‌ها قرار دارند حقوق خاص خودشان را دارند و تمام این حقوق برای آنها در نظر گرفته شده است.

کاظمی ادامه داد: همان‌طور که در پرونده قبلی نیز در مورد اموال عرض کردم چنانچه در این موارد احراز شود که حقی برای افراد دیگری وجود دارد حتماً قوه قضاییه و قضات با رعایت استقلال و بی‌طرفی این موارد را بررسی خواهند کرد. آن چیزی که به ما گزارش شده این است که در این قضیه تلاش شده رسیدگی‌ها کاملاً توأم با دفاع متهم باشد. حتی در برخی موارد اگر مشکلاتی برای حضور متهم و موارد مشابه به وجود آمده است تلاش شده تمام این موارد برطرف شود. وی بیان کرد: بنابراین اطمینان می‌دهیم که در این موارد حقوق متهم رعایت می‌شود. متهمان می‌توانند وکیل داشته باشند و می‌توانند از قواعد دیگری که در قانون پیش‌بینی شده است به طور کامل برخوردار باشند. قوه قضاییه در پی این است که آن چیزی که در تبصره ماده ۴۸ قانون آیین دادرسی کیفری در خصوص وکلای خاص پیش‌بینی شده حذف شود و قوه قضاییه پیشنهاد حذف آن را به مجلس ارائه کرده است تا این افراد بتوانند به راحتی وکیل انتخاب کنند. این موضوع خود نشان‌دهنده جهت‌گیری و سیاست قوه قضاییه در زمینه رعایت حقوق متهمان و تقویت حق دفاع است.

ماده ۴۸ قانون آیین دادرسی کیفری

طبق ماده ۴۸ قانون آیین دادرسی کیفری با شروع تحت نظر قرار گرفتن، متهم می‌تواند تقاضای حضور وکیل نماید. وکیل باید با رعایت و توجه به محرمانه بودن تحقیقات و مذاکرات، با شخص تحت نظر ملاقات نماید و وکیل می‌تواند در پایان ملاقات با متهم که نباید بیش از یک ساعت باشد ملاحظات کتبی خود را برای

درج در پرونده ارائه دهد.

تبصره (اصلاحی ۳/۱۳۹۴/۲۴) - در جرائم علیه امنیت داخلی یا خارجی و همچنین جرائم سازمان یافته که مجازات آنها مشمول ماده (۳۰۲) این قانون است، در مرحله تحقیقات مقدماتی طرفین دعوی، وکیل یا وکلای خود را از بین وکلای رسمی دادگستری که مورد تأیید رئیس قوه قضاییه باشد، انتخاب می‌نمایند. اسامی وکلای مزبور توسط رئیس قوه قضاییه اعلام می‌گردد.

سفر رئیس محترم قوه قضاییه جمهوری اسلامی ایران به هند و حضور

در نشست رؤسای دستگاه‌های قضایی کشورهای عضو بریکس

فراتر از یک رویداد تشریفاتی یا صرفاً دیپلماتیک

فراهم کند. موضوع تحریم‌ها و اقدامات قهری یکجانبه نیز از منظر حقوقی قابل توجه است. آثار این اقدامات تنها به کاهش تجارت یا دشواری نقل و انتقال مالی محدود نمی‌شود و ممکن است اجرای قراردادهای، وصول مطالبات، دسترسی اشخاص به دارایی‌های خود و حتی اجرای احکام و آرای داور را تحت تأثیر قرار دهد. یکی از کارکردهای دیپلماسی قضایی می‌تواند بررسی این آثار و تبدیل مسئله تحریم از یک موضوع صرفاً سیاسی به بحثی حقوقی درباره حقوق اشخاص، قراردادهای، تعهدات و آثار برون‌سرمزینی اقدامات یکجانبه باشد. با این همه، در ارزیابی ظرفیت بریکس نباید دچار اغراق شد.

بریکس در حال حاضر یک اتحادیه حقوقی یا قضایی نیست و ظرفیت اصلی آن در ایجاد گفت‌وگو، هماهنگی، تبادل تجربه و شکل‌دهی تدریجی به ابتکارات مشترک میان اعضاست. همین ظرفیت، در صورت بهره‌برداری درست، می‌تواند به افزایش نقش کشورهای عضو در شکل‌گیری قواعد و سازوکارهای حقوقی بین‌المللی منجر شود. در نهایت، جایگاه ایران در بریکس نیز صرفاً با حضور در اجلاس‌ها یا افزایش حجم تجارت تقویت نمی‌شود. اثرگذاری پایدار زمانی شکل می‌گیرد که کشور بتواند علاوه بر مشارکت در گفت‌وگوها، در ارائه پیشنهاد، طراحی سازوکار و شکل‌دهی قواعد نیز نقش داشته باشد. قوه قضاییه جمهوری اسلامی ایران می‌تواند در حوزه‌هایی مانند معاضدت قضایی، اجرای آرای داور، مقابله با جرایم اقتصادی و سایبری، فناوری قضایی و حمایت حقوقی از تجارت، ابتکارات مشخصی را در چارچوب بریکس مطرح کند. از این جهت، حضور رئیس قوه قضاییه در اجلاس دهلی را می‌توان فرصتی برای تقویت دیپلماسی قضایی جمهوری اسلامی ایران دانست. بریکس برای آنکه بتواند به یکی از سازوکارهای مؤثر در نظم جهانی در حال تحول تبدیل شود، در کنار همکاری سیاسی و اقتصادی به زیرساخت حقوقی و قضایی قابل اعتماد نیز نیاز دارد. تجارت بدون امکان مؤثر حل اختلاف، سرمایه‌گذاری بدون حمایت قضایی و همکاری اقتصادی بدون قابلیت اجرای حقوق، از پایداری لازم برخوردار نخواهد بود. به بیان دیگر، چندجانبه‌گرایی اقتصادی زمانی کامل می‌شود که از پشتوانه حقوقی و قضایی متناسب نیز برخوردار باشد.

است. هر اندازه کشورهای بریکس بتوانند نهادهای داور معتبرتر، سازوکارهای میانجی‌گری کارآمدتر و همکاری قضایی سریع‌تری ایجاد کنند، فعالان اقتصادی آنها نیز گزینه‌های بیشتری برای حل اختلافات خود خواهند داشت. استقلال حقوقی، بیش از آنکه در نفی ساختارهای موجود معنا پیدا کند، در افزایش قدرت انتخاب و قدرت قاعده‌سازی نمود می‌یابد. در این میان، روابط ایران و هند از ظرفیت ویژه‌ای برخوردار است. دو کشور در حوزه‌های مختلف حقوقی و قضایی دارای سابقه همکاری و اسناد دوجانبه هستند و در زمینه استرداد مجرمان، معاضدت قضایی در امور کیفری و همچنین معاضدت قضایی در امور مدنی و تجاری، بسترهای حقوقی قابل استفاده‌ای وجود دارد. از این رو، توسعه همکاری قضایی میان ایران و هند لزوماً نیازمند آغاز از نقطه صفر نیست؛ بلکه بخش مهمی از کار می‌تواند بر فعال کردن ظرفیت توافقات موجود و برطرف کردن موانع اجرایی آنها متمرکز شود. تسریع در پاسخ به درخواست‌های معاضدت قضایی، ایجاد ارتباط منظم میان مراجع مسئول دو کشور، همکاری در حوزه اجرای آرای قضایی و داور و تبادل تجربه در زمینه فناوری‌های نوین قضایی، می‌تواند از موضوعات قابل طرح در دیدارهای دوجانبه باشد. اهمیت این همکاری زمانی بیشتر مشخص می‌شود که روابط اقتصادی ایران و هند و طرح‌هایی مانند بندر چابهار مورد توجه قرار گیرد. توسعه تجارت، ترانزیت و سرمایه‌گذاری به همان اندازه که به زیرساخت اقتصادی نیاز دارد، محتاج زیرساخت حقوقی و قضایی نیز هست.

حوزه دیگر همکاری کشورهای عضو بریکس، مقابله با جرایم فرامرزی است. جرایمی مانند پول‌شویی، جرایم سازمان‌یافته اقتصادی، جرایم سایبری، کلاهبرداری‌های فرامرزی و انتقال عواید حاصل از جرم، در محدوده یک کشور باقی نمی‌مانند. ممکن است مرتکب در یک کشور حضور داشته باشد، اموال او در کشور دیگری قرار گرفته باشد و ادله جرم نیز در حوزه قضایی کشور سومی نگهداری شود. در چنین شرایطی، هیچ دستگاه قضایی بدون همکاری سایر کشورها قادر به تعقیب مؤثر، تحصیل ادله و استرداد اموال ناشی از جرم نخواهد بود. بریکس می‌تواند بستر مناسبی برای تقویت معاضدت قضایی، تبادل اطلاعات، استرداد مجرمان و همکاری در شناسایی و توقیف دارایی‌های ناشی از جرم

سفر رئیس محترم قوه قضاییه جمهوری اسلامی ایران به هند و حضور در نشست رؤسای دستگاه‌های قضایی کشورهای عضو بریکس را می‌توان فراتر از یک رویداد تشریفاتی یا صرفاً دیپلماتیک مورد توجه قرار داد. در شرایطی که مناسبات بین‌المللی به تدریج از الگوهای سنتی قدرت فاصله گرفته و اقتصاد، تجارت، فناوری و حتی جرایم، بیش از هر زمان دیگری ماهیتی فرامرزی پیدا کرده‌اند، دستگاه‌های قضایی نیز دیگر نمی‌توانند نقش خود را صرفاً به اعمال صلاحیت در محدوده مرزهای ملی محدود سازند در چنین شرایطی، دیپلماسی قضایی می‌تواند در کنار دیپلماسی سیاسی و اقتصادی، زمینه توسعه معاضدت قضایی، حل اختلافات، حمایت از حقوق اتباع و فعالان اقتصادی و ایجاد ارتباط مؤثر میان نظام‌های قضایی کشورها را فراهم کند. یکی از مهم‌ترین الزامات توسعه روابط اقتصادی میان کشورها، وجود امنیت حقوقی است. فعال اقتصادی در یک رابطه تجاری فرامرزی باید بداند در صورت نقض قرارداد یا بروز اختلاف، چه مرجعی صلاحیت رسیدگی دارد؟ قانون حاکم چیست؟ چگونه می‌توان ادله موجود در کشور دیگر را تحصیل کرد؟ و آیا حکم دادگاه یا رأی داور صادرشده در یک کشور، در کشور دیگر قابل شناسایی و اجرا خواهد بود یا خیر؟ از این جهت، همکاری قضایی را نمی‌توان موضوعی جدا از توسعه تجارت دانست. دیپلماسی اقتصادی می‌تواند زمینه انعقاد قرارداد و افزایش سرمایه‌گذاری را فراهم کند، اما استمرار این روابط نیازمند سازوکارهای حقوقی قابل اعتماد برای حل اختلاف و اجرای حقوق طرفین است. این موضوع در مورد بریکس اهمیت بیشتری دارد؛ زیرا کشورهای عضو دارای نظام‌ها و سنت‌های حقوقی متفاوتی هستند. این تفاوت‌ها می‌تواند در موضوعاتی مانند صلاحیت قضایی، ابلاغ اسناد، تحصیل دلیل، شناسایی احکام و اجرای آرای داور مشکلاتی ایجاد کند. بنابراین، یکی از ظرفیت‌های قابل توجه بریکس، ایجاد مسیرهای روشن‌تر و سریع‌تر برای همکاری میان دستگاه‌های قضایی اعضاست. این امر لزوماً به معنای تشکیل یک نظام قضایی واحد یا ایجاد دادگاه فراملی نیست. در شرایط کنونی، ایجاد یک شبکه منظم همکاری قضایی، تبادل تجربه، ارتباط مستقیم‌تر میان مراجع مسئول معاضدت و نزدیک کردن برخی رویه‌های اجرایی، هم عملی‌تر و هم مؤثرتر خواهد بود. در حوزه تجارت نیز داور و میانجی‌گری می‌تواند به یکی از محورهای مهم همکاری اعضای بریکس تبدیل شود. با افزایش روابط اقتصادی میان کشورهای عضو، موضوع شناسایی و اجرای آرای داور اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. در این زمینه ضرورتی ندارد بریکس ساختاری کاملاً جدا از نظام حقوقی بین‌المللی موجود ایجاد کند. بخش قابل توجهی از کشورهای عضو در معاهدات شناخته‌شده بین‌المللی در حوزه داور حضور دارند و می‌توان از ظرفیت بریکس برای کاهش موانع اجرایی، هماهنگ‌تر شدن رویه‌ها و تقویت مراکز داور و میانجی‌گری در کشورهای عضو استفاده کرد. از همین زاویه می‌توان به بحث کاهش وابستگی به سازوکارهای حقوقی و قضایی مستقر در کشورهای غربی نیز نگاه کرد. البته که کاهش وابستگی نباید به معنای کنار گذاشتن حقوق بین‌الملل یا ایجاد نظامی بسته و جداگانه تلقی شود. مسئله اصلی، افزایش قدرت انتخاب کشورهای عضو و فعالان اقتصادی آنها و همچنین افزایش سهم این کشورها در شکل‌دهی به قواعد و رویه‌های حقوقی بین‌المللی